

Samarqand davlat universitetning kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 3-bosqich Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili ta'lim yo'nalishi talabalariga 5-semestr uchun «O'zbek tili tarixi» fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1	Arab, fors-tojik va rus tillarining o'zbek tiliga ta'siri	1. O'zbek tilining tarixiy taraqqiyoti haqida fikrlaringizni bayon qiling (So'z o'zlashtirish, so'z yasash, kalkalash)	1. Arab, fors-tojik va rus tillarining o'zbek tiliga ta'siri haqida fikrlaringizni bayon	1. Ruscha baynalmilal so'zlar va ularga xos xususiyatlar haqida ma'lumot bering	1. Arabcha so'zlar va ularga xos xususiyatlar haqida ma'lumot bering	1. Fors-tojikcha so'zlar va ularga xos xususiyatlar haqida ma'lumot bering

			qiling (olinma soʻzlar, tillarning boyishi)			
2	Ravish soʻz turkumi	2. Ravish soʻz turkumi haqida fikrlaringizni bayon qiling (ravish, yasalish, ravish turlari)	2. Sintaktik usul bilan ravish yasalishi haqida fikrlaringizni bayon qiling (Qoʻshma ravishlar, juft ravishlar)	2. Ravishlarda daraja shakli haqida fikrlaringizni bayon qiling	2. Morfologik usul bilan ravish yasalishi haqida maʼlumot bering	2. Ravishlar yasalishi haqida fikrlaringizni bayon qiling
3	Oʻzbek tili tarixi fani manbalari. Grafika	3. Yozuv turlari haqida maʼlumot bering. (Piktografik, Ideagrafik, Logografik)	3. Oʻzbek adabiy tilining asosiy yozma manbalari haqida maʼlumot bering. (“Devonu lugʻatit-turk”, “Qutadgʻu bilig”, “Muqaddamat-ul-adab”)	3. Oʻzbek yozuvlari tarixi haqida fikrlaringizni bayon qiling.	3. Oʻrxun-Yenisey yodgorliklari haqida fikrlaringizni bayon qiling	3. Oʻzbek adabiy tili tarixini davrlashtirish masalasi haqida maʼlumot bering.
4	Oʻzbek tilining tarixiy fonetikasi	4. Oʻzbek tilining tarixiy fonetikasi haqida maʼlumot bering (tovushlar, unlilar, undoshlar)	4. Unli tovushlar haqida maʼlumot bering (old qator, orqa qator, lablangan, lablanmagan)	4. Sonorlar va burun tovushlari haqida maʼlumot bering	4. Singarmonizm hodisasi haqida fikrlaringizni bayon qiling.	4. Undosh tovushlar haqida maʼlumot bering
5	Koʻchirma gap	5. Koʻchirma gaplar tarixi haqida fikrlaringizni bayon qiling (Toʻnyuquq bitiktoshi, koʻchirma gap)	5. Koʻchirma gap haqida maʼlumot bering (koʻchirma gap, muallif gapi)	5. Muallif gapi bilan koʻchirma gapni bogʻlovchi vositalar haqida fikrlaringizni bayon qiling	5. Koʻchirmag gapli qoʻshma gap haqida fikrlaringizni bayon qiling.	5. Oʻzlashtirma gap haqida maʼlumot bering
6	Uyushiq boʻlaklar. Gap boʻlaklarining tartibi	6. Uyushiq boʻlaklar haqida fikrlaringizni bayon qiling (uyshiq boʻlak, gap bolaklari)	6. Gap boʻlaklarining tartibi haqida fikrlaringizni bayon qiling (tartib, gap boʻlaklari, kesim, ega, toʻldiruvchi)	6. Uyushiq boʻlakli gaplarda bogʻlovchi vositalar haqida maʼlumot bering	6. Ega va kesimning oʻrinlashishi haqida maʼlumot bering	6. Aniqllovchi va aniqlanmishning oʻrinlashishi haqida fikrlaringizni bayon qiling.

7	O'zbek tilining tarixiy morfologiyasi. Ot so'z turkumi	7. Otlardagi egalik shakllarini shaxs va sonda ifodalab bering (birinchi shaxs, ikkinchi shaxs, uchinchi shaxs, birlik, ko'plik)	7. Otlarning yasalishi haqida ma'lumot bering (morfologik usul, sintaktik usul)	7. Bosh va qaratqich kelishigi shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling.	7. Tushum va jo'nalish kelishigi shakllari haqida ma'lumot bering	7. O`rin-payt va chiqish kelishigi shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling
8		8. O'zbek tilining tarixiy morfologiyasi haqida fikrlaringizni bayon qiling (Mustaqil so`zlar, yordamchi so`zlar)	8. Ot so'z turkumi haqida fikrlaringizni bayon qiling (ko'plik, egalik, kelishik)	8. Otlarda ko'plik shakllari haqida ma'lumotlar bering	8. Otlarda egalik shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling.	8. Otlarda kelishik shakllari haqida ma'lumotlar bering
9	Olmosh so'z turkumi	9. I, II, III shaxs birlikdagi kishilik olmoshlari haqida fikrlaringizni bayon qiling (men, ben, sen, ol, ul)	9. I, II, III shaxs ko'plikdagi kishilik olmoshlari haqida fikrlaringizni bayon qiling (biz, siz, onlar, alar)	9. Ko`rsatish olmoshlari haqida ma'lumot bering	9. Birgalik olmoshlari haqida fikrlaringizni bayon qiling	9. Gumon va bo`lishsizlik olmoshlari haqida ma'lumot bering
10		10. Olmosh so'z turkumi haqida fikrlaringizni bayon qiling (olmosh, olmoshning ma'noyiy turlari)	10. Kishilik olmoshlari haqida ma'lumot bering (shaxs, birlik, ko'plik)	10. O`zlik olmoshlari haqida ma'lumot bering	10. So`roq olmoshlari haqida fikrlaringizni bayon qiling	10. Belgilash olmoshlari haqida ma'lumot bering
11	Fe'l so'z turkumi	11. Fe`lning tuslanishi haqida fikrlaringizni bayon qiling (Zamon, mayl, shaxs-son)	11. Zamon shakllari haqida ma'lumot bering (Zamon, o`tgan zamon, hozirgi zamon, kelasi zamon)	11. Ravishdosh shakllari haqida ma'lumot bering	11. Mayl shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling	11. Shaxs-son shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling
12		12. Fe`l darajalari haqida ma'lumot bering (fe`l darajalari, bosh daraja, o`zlik daraja)	12. Affiksatsiya usulida fe`l yasalishi haqida o`z fikrlaringizni bayon qiling (yasalish, affiksatsiya, qo`shimcha)	12. O`zlik va majhul nisbatlar haqida ma'lumot bering	12. Birgalik va orttirma nisbatlar haqida fikrlaringizni bayon qiling	12. Fe`llarning yasalishi haqida fikrlaringizni bayon qiling

13		13. Fe'l so`z turkumi haqida fikrlaringizni bayon qiling (fe'l, aspect, zamon, mayl, shaxs-son)	13. Fe'l aspektlari haqida ma`lumot bering (Bo`lishli, bo`lishsiz, mumkinlik va nomumkinlik)	13. Fe`lning funksional shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling	13. Harakat nomi shakllari haqida ma`lumot bering	13. Sifatdosh shakllari haqida fikrlaringizni bayon qiling
14	Sifat, son so`z turkumlari	14. Son so`z turkumi haqida ma`lumot bering (son, sanoq son, noaniq son, kasr son va b)	14. Sanoq son haqida fikrlaringizni bayon qiling (birlik, o`nlik, tuvushlarning ikkilanishi)	14. Tarkibli sanoq sonlar haqida ma`lumot bering	14. Tartib son va jamlovchi son haqida fikrlaringizni bayon qiling	14. Dona son va numeratif so`zlar haqida fikrlaringizni bayon qiling
15		15. Sifat so`z turkumi haqida ma`lumot bering (Sifat, asliy, sifatlar, nisbiy sifatlar)	15. Qiyosiy darajaning ifodalanish usullari haqida fikrlaringizni bayon qiling (morfologik usul, sintaktik ushun, murakkab usul)	15. Belgining ortiqligi yoki kamligini ifodalovchi shakllar	15. Sifat yasalishi haqida fikrlaringizni bayon qiling	15. Sifat darajalari haqida ma`lumot bering
16	Turk, chig`atoy, sart, o`zbek atamalarining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi	16. Turk, chig`atoy, sart, o`zbek atamalarining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi (tarixiy yodnomalar, O`zbekxon, Sart, Chig`atoy, Turk)	16. Chig`atoy atamasining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi (tarix, Mog`ullar, Chig`atoy)	16. Sart atamasining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi haqida ma`lumot bering	16. Turk atamasining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi haqida ma`lumot bering	16. O`zbek atamasining qo`llanilish tarixi va ilmiy asoslanishi haqida ma`lumot bering
17	Undalma va kirish so`zlar	17. Undalma va kirish so`zlar haqida fikrlaringizni bayon qiling (Undalma, kirish so`z,	17. Undalmalarning qadimgi turk va o`zbek adabiy tilidagi uslubiy xususiyatlari haqida fikrlaringizni bayon qiling (undalmalar, ma`no)	17. Undalmalar haqida fikrlaringizni bayon qiling	17. Kirish so`zlar haqida fikrlaringizni bayon qiling	17. Kirish so`zlarning qo`llanilish davrlari va hozirgi o`zbek. adabiy tilidan farqi haqida ma`lumot bering
18		18. Ko`makchilarning turlari haqida ma`lumot bering (sof ko`makchilar,	18. Funksional ko`makchilar haqida ma`lumot bering (ot	18. So`z yuklamalar bilan qo`shimcha	18. Ergashtiruvchi bog`lovchilar haqida	18. Teng bog`lovchilar haqida

	Koʻmakchi, bogʻlovchi va yuklamalarning tarixiy taraqqiyoti	funksional koʻmakchilar)	koʻmakchilar; ravish koʻmakchilar; feʼl koʻmakchilar)	yuklamalar haqida maʼlumot bering	fikrlaringizni bayon qiling	fikrlaringizni bayon qiling
19		19. Yordamchi soʻz turkumlari haqida maʼlumot bering (yordamchi soʻzlar, bogʻlovchi, koʻmakchi yuklama)	19. Uchun koʻmakchisining maʼnolari haqida fikrlaringizni bayon qiling (atalganlik, sabab, maqsad)	19. Koʻmakchilar haqida batafsil maʼlumotlar bering	19. Bogʻlovchilar haqida batafsil maʼlumotlar bering	19. Yuklamalar haqida batafsil maʼlumotlar bering
20	Gap boʻlaklari	20. Gap boʻlaklari haqida maʼlumot bering (gap boʻlaklari, bosh boʻlaklar, ikkinchi darajali boʻlaklar)	20. Gapning bosh boʻlaklari, ikkinchi darajali boʻlaklari fikrlaringizni bayon qiling	20. Ega haqida maʼlumot bering	20. Kesim haqida fikrlaringizni bayon qiling	20. Toʻldiruvchi haqida fikrlaringizni bayon qiling
21	“Qadimgi turkiy til”. Qadimgi turkiy obidalar, ularning topilishi, oʻqilishi	21. Oʻzbek tilining davrlashtirilishi haqida maʼlumot bering (Oltoy davri, xun davri, qadimgi turliq til davri)	21. Oʻzbek adabiy tilining asosiy manbalari haqida maʼlumot bering (Xorazmiiy, Navoiy, Zamaxshariy asarlari)	21. Oʻzbek tilining davrlashtirilishida Oltoy va Xun davrlari haqida maʼlumotlar bering	21. Oʻrxun-enasoy yodgorliklari haqida fikrlaringizni bayon qiling	21. “Qutadgʻu bilig” asarining til xususiyatlar haqida maʼlumot bering
22	Soʻz birikmasi va gap	22. Tobe birikmalar haqida fikrlaringizni bayon qiling (bitishuv, boshqaruv, moslashuv)	22. Boshqaruv usuli bilan soʻzlarning birikishida kelishik shakllari haqida oʻz fikr (vosita kelishigi, tushum kelishigi, joʻnalish kelishigi)	22. Gap haqida oʻz fikrlaringizni bayon qiling	22. Turkiy izofa haqida fikrlaringizni bayon qiling	22. Teng birikmalar haqida maʼlumot bering
23		23. Sintaksis haqida maʼlumot bering (sintaksis, soʻz birikmasi, tobe, hokim)	23. Soʻz birikmalari haqida fikrlaringizni bayon qiling (tobe birikma, teng birikma)	23. Bitishuv haqida fikrlaringizni bayon qiling	23. Boshqaruv haqida maʼlumot bering	23. Moslashuv haqida maʼlumot bering
24	Aniqlik mayli: hozirgi (hozirgi – kelasi), oʻtgan va kelasi zamon	24. Mayl shakllari haqida fikrlaringizni bayon (aniqlik mayli, buyruq-istak mayli, shart mayli)	24. Zamon shakllari haqida maʼlumot bering (zamon, oʻtgan zamon,	24. Oʻtgan zamon shakllari haqida maʼlumot bering	24. Hozirgi (hozirgi – kelasi) zamon shakllari haqida fikrlaringizni bayon	24. Kelasi zamon shakllari haqida fikrlaringizni bayon

			hozirgi zamon, kelasi zamon)			
25	Bog‘langan qo‘shma gapni tashkil etishda teng bog‘lovchilarning roli.	25. Bog‘langan qo‘shma gaplar haqida ma‘lumot bering (qo‘shma gap, teng bog‘lovchilar)	25. Bog‘langan qo‘shma gaplarni bog‘lovchi vositalar haqida ma‘lumot bering (zidlov bog‘lovchilari, ayiruv bog‘lovchilari)	25. Zidlov bog‘lovchilarning bog‘langan qo‘shma gap va so‘z birikmalari tuzishdagi ishtiroki haqida fikrlaringizni bayon	25. Eski o‘zbek tilida bog‘langan qo‘shma gaplarni tuzuvchi vositalar va bunday gaplarning mazmun munosabati haqida fikrlaringizni bayon	25. Ayiruv bog‘lovchilarning bog‘langan qo‘shma gap va so‘z birikmalari tuzishdagi ishtiroki haqida fikrlaringizni bayon
26	Fe‘ldan sifat yasovchi affikslar	26. Sifat yasalishi haqida fikrlaringizni bayon qiling (affiksatsiya, kompozitsiya,)	26. Sintaktik usul bilan sifat yasalishi haqida ma‘lumot bering (qo‘shma, juft, takroriy)	26. Ismdan sifat yasovchi affikslar haqida fikrlaringizni bayon qiling	26. Fe‘ldan sifat yasovchi affikslar haqida fikrlaringizni bayon qiling	26. Eng mahsuldor sifat yasovchi affikslar haqida ma‘lumot bering
27	“Devonu lug‘otit turk”dagi etnonimlar	27. “Devonu lug‘otit turk” asari haqida fikrlaringizni bayon qiling (Devon, fonetika, leksika, dialektika, gramatika)	27. Etnonimlar haqida fikrlaringizni bayon qiling (xalq, millat, urug‘, qavm, qabila)	27. Etnonimlarning atalish motivlariga ko‘ra turlari haqida ma‘lumot bering	27. Etnotoponimlar haqida ma‘lumot bering	27. Etnooykonimlar va etnogidronimlar haqida fikrlaringizni bayon qiling
28	Otlarda bo‘lishsizlik shakli, vosita kelishigi	28. Otlarda bo‘lishsizlik va bo‘lishsizlik shakli haqida fikrlaringizni bayon qiling (bo‘lishli shakllar, bo‘lishsiz shakllar)	28. Bo‘lishsizlik shaklining hosil qilinishi haqida fikrlaringizni bayon qiling. (to‘liqsiz fel, ermas)	28. Tarixiy manbalarda bo‘lishsizlik shakllari haqida ma‘lumot bering	28. Vosita kelishigi haqida fikrlaringizni bayon qiling.	28. Vosita kelishigining yasalishi haqida ma‘lumot bering
29	Sifat va ravishlarda belgining ortiqqligi yoki kamligini ifodalovchi shakllar. Daraja formasi	29. Sifatlarda belgining ortiqqligi yoki kamligini ifodalovchi shakllar (oddiy daraja, qiyosiy va ortirma)	29. Sifatlarda qiyosiy darajaning hosil bo‘lishi haqida ma‘lumot bering (qiyosiy daraja, morfologik usul, sintaktik usul)	29. Sifatlarda ortirma daraja shakllari haqida ma‘lumot bering	29 Ravishlarda belgining ortiqqligi yoki kamligini ifodalovchi shakllar	29. Daraja formasi haqida fikrlaringizni bayon qiling
30	O‘zbek tili tarixini davrlashtirishga oid	30. O‘zbek tili tarixini davrlashtirish masalasi haqida fikrlaringizni bayon qiling	30. S.E.Malovning o‘zbek adabiy tili tarixini davrlashtirish haqidagi qarashlari	30. Eng qadimgi turkiy til davri haqida fikrlaringizni bayon qiling	30. Qadimgi turkiy adabiy til davri haqida fikrlaringizni bayon qiling	30. Eski o‘zbek adabiy tili davri haqida ma‘lumot bering

	turkologiyadagi qarashlar	(davrlashtirish, bosqichlar)	haqida ma`lumot bering (D-lashish, Y-lashish)			